

168.

NIESMIERTELNE

Z SMIERTELNYCH KOSCI

SZLACHETNEGO IMCI PANA

JANA CYM-
MIERMANA

BURMISTRZA y PREZYDENTA

Na ten Rok destynowanego

TROPHÆUM

Na Tryumf

Do niebieskiegu Kapitolum wieżdżaiacemu

ptzy solennych exekwiach

wystawione

4 dnia Grudnia Roku 1712.

Przez

P. S. I. K. MCI. S.

W THORVNIU

Drukował Jan Ludw, Nikolaii. Roku 1712.

INSMIERTNE

WYTRZYBYCH KOSCI

SIEMIECNEGO JACI PANA

CYMMERMANA

MIESTNIA

W TORUNIU

*Os fueras, quondam nostris ex ossibus unum:
Ossibus erigimus justa trophæa tibi.*

*Kość z Kości naszych byłeś sławny Cymmermanie:
Niechżeć z Kości Trophæum przez nasz affekt wstanie.*

Niechay, Postrach Swiata wielki Tamerlanes okrutny wzdrygajacy się oczom reprezentuie midok, kiedy z pobitych, nieprzyjaciół Kości, triumphalne sobie wystawic kazal Kolosy; aby nie smiertelna sobie ziednal sławę, y z cudzego nieszczescia we sołe wymusił okrzyki: Nam insze noćić trzeba throny, kiedy zazdrosne szczesciu naszemu fara z smiertelnych szlachetnego I. MC Panna Cymmermana Kości załosne zkladaia trophæum. Trudno tu wesolych zazywać akklamacyi, gdzie oczytopnea we lzy mysl w rozwazaniu utraczonego Patris Patriæ zanurzona, serce się od zału kraic, Same usta dobrowolnie lamentuia.

Uno nostra salus, uno fors concidit ictu!

*Jednym Parkizamachem, szczescia y fortuny,
Zdrowie caley Oyczyzny, upadlo do truny.*

Gdyby przezacny ow Wodz Leonides z smiertelnych się otrzasnal prochow, ana to smutne weyrzal trophæum, ey czylisz by sluzniey nizeli nad owym Athenskiey Rzeczypospolitey Gubernatorem, zawolać nie mogl. *En ossa de Patria bene merita.* Oto stoi oziembie ciało, oto Kości, na których się iako na poręcznych filarach, *integritas boni publici* wspierała, ktore wszytkiem siłami dla miłości Oyczyzny pracowały: *En ossa de Patria bene merita.*

Na tym albo wiem Karafalku stoi Os ex ossibus nostris, złożone Ciało szlachetnego IMci Pana Cymmermana, sławnego Burmistrza Miasta IKrolewsk Mc. Torunia, który nie konentuiac się, ze przez cale życie swoje, wiernie y statecznie sluzyl oyczyźnie, rok prawie cały z zazdrosna pasował się Parka, abyieszcze dluzey ulubione boni publici piastował dobro, Alé [niestety] przyšlo na koniec tak usilney przeciw oyczyźnie miłości! Co mowie? owzem y w tym smiertelnym popiele, niezgasła życziwego ku nam affektu Scintilla; ale się wobszerne rozżarza plomienie, ktoremi y te smutne mary, smiertelna žalobę, dawne oswieca zaslugi; abyśmy jawnie z Leonidesem tak zacne czytali charaktery. *En ossa de Patria bene merita.*

I za prawde choc by się z koncentrowala zlosc y nienawisc ludzka, niepokaze takiej czastki w szlachetnym Io. Mci Panu Cymmermanie, ktora byo calosc, o szczesliwe oyczyzny naszey nie usilował powodzenie. Oclezy oziembie serce, ktore to iako *primum vivens* na usluge pospolitego dobra poświęcone bylo, tak y *ultimum moriens*, przy mlych, affektach oyczyzny zabawilo się. Nad tym sercem tak pracowieym tak sięowizykich staraiacym smiele zawolać moge z Petrarcha:

*Et labor, & lachryma, gemitus, & tristia cura
Pectora torquentes, habitantur corde, sub ista*

Nulla fuit tibi lata dies!
*W tym sercu, praca, Skrzetność, tzy smutne mieszkaia
Ktore mu dni wesolych zażyć zabraniaia.*

Oclezy

Ot leży choć iuż w smiertelney kalwaryi, głowa całego Miasta: wktórey się niegdy umiętność praw oyczytych, wolności y Przywilejow, madre *Consilia* tak w wojnie iako y w pokoju, miłe całemu zgromadzeniu rzady zawieraly.

*Egregium semper Patria caput! ille Senatus
Vindex, ille fori, legum, ritusq; togaq;* Cornelius Severus
Ten był głowa oyczyzny, obrońca Senatu,

Prawa, obrządki, podał sprawiedliwość światu.

Corzekę o oczach ktore się na wartowaniu Iuris y praw Miasta tego ztepiły, przy ktorych grave supercilium Catonis, tak się z Druzowa zła-czyło łagodności, ze ktokolwiek nan weyrzał, musiał owe przeciwnę w so-bie uczuć affekta: ktore namienienia Klauzyan.

Diligimus pariter, pariterq; timemus.

Ciebie razem kochamy, boimy się razem,

Sama boiazń cię kocha. Tak cię sobie wazem.

Niezchodzi y owym uszom, ktore chętnie y cierpliwie ku sprawom skarżących się nakłaniały, na pochwałę; y ktoby im zasłużonego od aelo-gium, musiał by bydz *ex numero illorum, qui male audiunt*. Akto się nie-zdziwił złotoustey wymowie, teraz miłczących ust, widzieć byfo in Sena-tu, Tulliusza w wymowie, Demosthenesa *in rationum pondere*, Pericleja na występkę piorunującego.

Ore uno se cuncta vetustas

Condidit, & maior collectis viribus exit! Claud

Wtych usciech starodawna zawarta się mowa

Lecz obfitsze z nich płyna, sił nabrawszy słowa.

Aleć do czego Krajomowskie słowa wiodły, tam daleko prędzey dzielne *in rebus agendis* Ręce się stawily.

Currunt verba licet; manus est velocior illis:

Nondum lingua; suum dextra, perēgit opus.

Iluć płyna słowa; ręka jest lotniejszy

Nie język: a iuż ręka pracy swey umniejszy.

Wtych ręku uboństwo szczodrośliwości, Pospolstwo nie oszacowane prace, Urzędnicy y Magistrat w Pisaniu, Regestrowaniu swoia Kancellaria uznawali: tak że gdy się te ręce smiertelna skurczyły wiołencya, zda się nam iak by rękę prawa Oyczyźnie naszey odjęto. Wyciągnęyscie się teraz poważne y po śmierci nogi, ktoreście przedtym tak łatwo *ad metam gloria* pospieszyły, ktore wkościele Bożym, ktore w Ratuszu *impressistis v estigia*, ktoremi Sukcessorowie, do najwyższego sprawiedliwości stopnia postępować maia. To nasze nieszczęście, żeście się tak prętko na drogę wieczności udały: Ktorych biegu ze trudno zatamować, muszę ia iak najszczęśliwszey z Horacyuszem powinšzować drogi.

I bone

I bone, quo virtus tua te vocat! i pede fausto!

Grandia laturus meritorum premia calis.

Idz gdzie cię cnota woła: pospiesz szczęśna noga

Wźmiesz w niebie koronę za zasługi droga.

Słowem: tu leży ciało, tu Kości szlachetne, tego ktory się na obronę Pra-w y Swobod Oyczyzny naszey dzien y noc, zniezmierna praca, zniewymow-nemi trudnościami wydał! A iakoż tu nie tak usty, iako *vocalibus lacry-mis*, albo padającym się od żalu sercem niezawołać. *En ossa de Patria bene merita.*

Naywiększy to jest dobrze zasłużonego u Oyczyzny dokument, kie-dy się Oycem Oyczyźnie stawi. Rzadka to y u dawnych wiekow była po-chwała. Między Rzymскими Cesarzami Augustus, Trajanus, Vespasia-nus, Titus; Między Hiszpańskimi Krolami Alfons y Ferdinand, między Francuskimi S. Ludwig dziewiaty, y Iedenały, Między Polskimi Wła-dyśław Iagiello y Władysław czwarty, Patris Patriæ uslyszeli akklamacya. Pertinaxowi zaś Cesarzowi z tryumfem do Rzymu wiezdziacemu wży-scy takie okrzyki dawali. *Patri pio, patri Senatus, Patri omnium honorum*. Oycu pobożnemu, Oycu Senatu, Oycu wszystkich dobrych. Z trudna kto takie dostąpi pochwały: bo trudna kto *Patris Patria* wypełni offi-cium ktorego jest w sercu poddanych swoich nosić, im iako własnym dzie-ciom affekt świadczyć. I dla tego Alfons Krol Kastellæ całe Krolestwo swoje sztucznie na jednym portrecie wymalowane na perśiach nosił: dla te-go Pelikana własna krew dzieci swoje karmiacego wyrazić kazał przypi-sawszy Symbolum. *Pro lege & grege*: dać znać, że poddani przy sercu *Patris Patriæ* zпочzywać powinni: że im z krwi swoiey na posilenie y ra-tunek żałować nie powinien. A do tego łagodności więcej panować ma-ia niżeli potencyi swoiey postrachem. Dobrze Theodoryusz Cesarz Syna swego Honoryusza u Klauzyana upomina.

Invideant alii claris fortesq; trucidant

Muniti gladius virant septiq; venenis

Ancipites habeant arces trepidiq; minentur

Tu Civem Patremq; geras.

Niech innych zazdrość bierze, mezných zabijaia

Mieczmi się y trucizna zewszad otaczata

W obronnych rezydnuac twierdzach, boiazliwie

Niech groza: ty Oyczyzny badz Oycem prawdziwie.

A drugi Cesarz Rzymski Trajanus gdy się z poddanymi bardzo to-warzył wnet oto od nienawistnych strofowany odpowiedział. *Talem me praestabo Imperatorem privatis, qualem optarem ipse privatus*: dać znać że łagodności, każdy Pater Patriæ powinien sobie serca ludzkie zniewalać: przyjemna rozmowa za serce chwytać: tak będzie umyslem y sercem szczęśliwie władał.

Pera-

Peragit tranquilla potestas
Quod violenta nequit,
Czego zwłotne rzady w Państwach nie przemaza
To cichosc y łaskawosc skutecznie dokaza.

Pro niemniejszy *Patrum Patria officium*, wszelakie mieć okolo zwieryżonej sobie od Boga trzody pieczotowanie. Prawdziwy *Pater Patria*, nie swoich pozytkow ale publicznego dobra strzeze, według *Xenofonta*. *Rex-creatur, non ut se ipsum curet, sed ut populi feliciter degant.* Nie dla tego Zwierzchnosc tobie polecona jest, abys swego pilnowal interesu, ale żeby Państwo tobie poddane, w szczeście oplywało.

Tu consule cunctis
Non tibi: nec tua te moveant sed publica vota. *inquit Claudianus*
Dogadzay stanom: a twoy niech idzie na stronę
Interes. wszyscy z ciebie, niech maia obronę.

Rada y staraniem nie sobie ale Rzeczypospolitey dogadzay: y nie na to patrz co się dotwoicy stosuje skłonnosci, ale co wszystkim stanom zdrowego jest y pozytecznego.

Pater Patria bynamięy imienia *Parris* nie traci, chociaż go *Rigor Iustitiae* obostrzy, kiedy go iako niegdy dawnych *Consulow* Rzymiskich *Virga & securus* poprzedzaia, y krwi własney nieprzepuszczajac. To podobno *Manlius* ktory synowi nad zakaz z nieprzyjacielem potykaiacemu się, choć *Zwycięzcy* sżyie uciae kazal, Tyranem będzie? bynamięy. Broni go ieden *Historyk* Rzymki *Dum Patrem quodammodo exiit: patrem patrie induit: & qui pro legis integritate sanguinem Filii fudit, signum est quod nec proprio sanguine pro defensione patrie parsurus esset.*

Na ostatęk y to *patrem patrie* czyni, kiedy dobrym przykadem wszystkie stany do dobrego wiedzie. piękna rzecz jest pierwey na sobie sprobowac trudnosc y ciężaru, ktory na poddanych masz wyciagac. W ten czas nawielakie trudy odwazy się pospolstwo iesli zycie Rzadcy zgadza się z rozkazaniem swoim iako mowi poeta:

In Commune jubes si quid consesve tenendum
Primum iussa sibi: tunc observantior equi.
Fit populus, nec ferro negat, cum viderit ipsum
Auctorem parere sibi:

Iesli prawa stanowisz: sam pierwey z ochota
Wypełniay: bo gdy widzi pospolstwo, że złota

Ustawę prawodawca sam też zachowuie;
Do praw obserwowania: winnym się być czuie.

To ja do Ciebie stylmoy obracam szlachetny Mci Panie *Cymmerman* nie *Burmistrz* sławnego Miasta naszego *Tornia* czylis ty nie prawdziwy *pater patrie* ktorys nas wszystkich w sercu swoim iako własne dzieci piekował, ktorys na wzor pelikana własney krwi by potrzeba było pro lege & progre-

pro grege nieżaował, uznalimysy twoię w Rzadach Miasta tego łagodność; Kiedy każdemu dostępnym, praw przestrzegaiących *Oycem*, wykraczaiacemu zdrogi *sprawiedliwosci* łaskawym, wszystkim stanom, iako *Titus Delicia generis humani* stawifes się. Nie zgubites iednak przez to laudem *Justitiae*, kiedy nie maiać względu na bogatego albo ubogiego, powinnego, albo obcego przyjaciela, albo nie przyiaznego, same prawa za *Regulam* sobie proponuiac, takes fadził, żeby się *Caio Centorius* albo *Manlius* w *Rzymie*, *Solon* w *Athenach*, *Lykurgus* w *Sparce*, cały zgoła *Aropagus*, tak *sciffey*, takiey bez respektow dziwował *sprawiedliwosci*. Z tym wszystkim takes to, wdzięczna swoia okrasil łagodnością że sama bojazn nasza, ciebie kochac musi.

Ipsę metus te noster amat, *Claud.*

Ah ukochany *Pater Patrie* iakos dni twoie *Zimie* y *lecie* na *Ratuszu* *in ordinariis & extraordinariis functionibus* trawil, iakos pod czas *terazniejszy* wojny, wszystkie mysli na to obrocil, abys popalone *Acta & Archiva* do porzadku przyprowadzil, iakos się *Nieprzyjacielskim* *Inkur-lyom* iako *tarcza* nayspotężniejsza zastawiał.

Hic, Patria tegmen Murus & arma fuit. *Theobaldus*

Tu byt tarcza Oycyzny; Murem y orczem

Tym Nieprzyjaciol w sparta, zastawiona Męzem.

Mysmy sobie bezpiecznie odpoczywali, aty ieden za wszystkich myslal, ieden bronil, ieden od wszystkiego niebezpieczeństwa zastawiał. Dales nam przyklad zachowania *praw Oyczytych*, ktory tak długo w obyczajach naszych kwitnac będzie, poki *Imienia twego* pamięc w nas nie przestanie. Swiecifes nam pobożnością y nabożentwem *Chrześcianskim*, *Justitia* & *aquantitate*, *Cierpliwoscia*, y *przyjemnością*; a z tym byfes prawdziwy *Pater Patrie*, wszystkim wiekom do *zazdrości* podany. To nasze nieszcześnie, że się takim *Oycem* dluzey cieszyć nie pozwolily *Fata*.

Hei Pater erectus! Patria in servire salutis

Post habita propria perstitit iste Pater.

Wydarty jest nam Ociec, ktory nie oswoie

Niedbat zdrowie, by nasze w strazy miał podwoie.

Więc przy złożeniu na smiertelne mary tak ukochanego *Patris Patrie*; znou ja z *Leonidese* zawołac muszę. *En ossa de Patria bene merita.* Oto niesmiertelne z smiertelnych, ale wielce zaśluzonych *Kosci*, slawy *I. Mci Pana Cymmermana trophaeum*. Na ktorym przy ostatniey *walecie* y *pozegnaniu*, na znak wdzięczności miła *Oyczyzna* przypisuie *Epitaphium*.

Hi

*Hi Cimmermanni mores: hæc Regula semper
 Sancta fuit, servare modum, finemq; tenere,
 Naturamq; sequi, Patriaq; impendere vitam,
 Nec sibi sed toti genitum se credere mundo.
 Huic epula vicisse famem, pretiosaq; vestis
 Hirtam membra super Romani more Quiritis
 Induxisse togam. Pater Urbi est atq; maritus,
 Iustitiæ cultor, rigidi servator honesti
 In commune bonus: nullos illius in actus
 Subrepsit: partemq; tulit sibi nata voluptas.*

*Te postępki, ten sposob zycia Cymmermana
 Zachowac miarę ktora od Natury dana
 Oyczyzniez mitym zdrowiem zostac poświęconym
 Nie sobie ale swiatu wierzyc się zrodzonym
 Jemu bankiet zwycięzyc głod: stroje bogate
 Grubana wzor Rzymkiego Senatora szatę
 Nosic: Oycem Oyczyzny iest: Sprawiedliwosci
 Obrońca: a surowey sprawca przystoynosci
 Laskany zgromadzeniu: wiego obyczaię
 Nie wkradła się rozkosz, y czastki niezastaie.
 Ia zas oprocz pospolitego wdzięczney Oyczyzny Epitaphium ta-
 kie ielzche przypisuię Elogium,*

*Ecce Parens verus Patriæ! dignissimus aris
 Roma tuis! per quem nunquam jurare pudebit.
 Oto Ociec Oyczyzny: godzien twoiey Rzymie
 Pompy: przysiadz na lego wstyd nie będzie Imię.*

Lucanus lib. 9.

